

Conciones, Siue Conceptvs Theologici Ac Praedicabiles, In Omnes Totivs Anni Dominicas

Opvs Novvm Figvris, Allegoriis, Similibvs Ex Sacris profanisq[ue]
Scriptoribus plenißimum, cum occurrentium fidei controuersiarum
tractatione.

Besse, Pierre de

Coloniae Agrippinae, 1620

Feria III. Hebdomadæ Maioris.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56314](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56314)

refert, quo sacrum Christi caput redimitum fuit; Alba, vestem illam candidam, qua in domo Herodis delusus fuit, designat: Cingulum, funes quibus vinctus: Manipulus, arundinem: Stola, funem collo iniectum: Casula deniq; illa cruce insignita, Saluatorem tibi designat, crucem suam humeris baiulatena. Quanam igitur exterius reuerentia, qua animi attentione, quo cultu & pietatis intuitu Missæ vos interesse oportet? quomodo sanctarum rerum meditatione tempus transigere: Illic namq; cum Iesu Christo plorandū est, illic nos Christo totos offerre, & cum Sacerdotis votis nostra coniungere debemus.

Pro quib. Vos vero studiosos, nolim sacri tempore orandum. subtiles de studiis vestris conceptus efformare, aut altas materias peruoluere: sed malim ad prima vos rudimenta descendere, & toto Missæ tempore Nomen vestrum declinare: Nominatiuus sit, vt pro te ipso ores: Genitiuus, vt pro parentibus qui te genuerunt: Datiuus, pro benefactoribus: Accusatiuus, pro inimicis: Vocatiuus, pro infidelium hæreticorum & paganorum conuersione: Ablatiuus denique pro omnibus qui tibi iniuriam intulerunt, & res iniuste abstulerunt. Postremo ores pro vniuerso mundo & in cōspectu tam augusti mysterij contremiscas.

Tu autem ô Redemptor, & tam tremendi sacrificij auctor, ô Iesu sacerdos in æternum secundum ordinem Melchisedech, Deus plene bonitatis, caritate exarsuans, misericordia circumfluens, qui semel de crucis arbore immolari passus es, & quotidie te etiā nū offerri pateris in Missa, idq; duplici oblatione, duobusque sacrificijs; & tamen eadem victima, licet non eodem modo oblata; vna namque cruenta est, & altera in cruenta, quæque pati possit: vna pro peccatorum expiatione, pro meritorum crucis applicatione altera. Tu qui sacrum hoc & duplex sacrificium instituisti: tu qui primus Missam celebraisti, quæq; Apostoli, & hos ipsi Patres, & Patres nos oēs in eadem celebranda secuti sumus: Gratiam nobis elargire, ô sacerdotum Princeps, & summe Pontifex, vt quotiescumq; tremendum hoc & adorandum sacrificium oblaturi sumus, preces nostræ, sanctique huius sacrificij effecta, ipsis Angelis

conducant, quo ita eorum gloria augeatur: animabus deinde in purgatorio, quo ita à pœnis eximi queant: ipsis etiam peccatoribus, vt delictorum veniam consequantur: nobis ipsis denique vt æternæ beatitudinis compotes effici mereamur. Amen.

FERIA III. HEBDOMADÆ MAIORIS.

Verum Christi corpus in Sacramento Eucharistiæ contineri.

Partitio.

- I. Fide in hoc mysterio utendum non sensu aut ratione.
- II. Quid fides hic, quid hæresis.
- III. De causa fidei tutissima.
- IV. De hæreticorum obiectionibus.

Caro mea vere est cibus; & sanguis meus vere est potus. Ioan. 6.

FIGURA.

CVM filii Israel seruitutis Ægypti iugo liberati, rubri maris gurgite emenso, in deserto & vasta solitudine Sinai subsisteretis, commeatusque penuria laborarent, pluit illis Dominus Manna, cibum quemdam celestem, omnem in se suauitatem continentem, & incredibili comedentes voluptate & gustu afficientem. Neminem vestrum esse putem, Auditores, qui non statim prima sibi fronte persuadeat, manna hoc sanctissimæ Eucharistiæ figuram fuisse: quæ nobis in deserto mundi huius commorantibus, cum peccati Ægypto egressi sumus, & Ægyptios, delicta scilicet nostra, in rubro penitentia gurgite submersos videmus, à Domino tradita est: qui cibus plæe celestis est, & penitus diuinus, qui omne deliciarum genus & omnem gustus suauitatem animæ, eodem se saturare gestiienti, afferre consuevit. Est denique ille cibus, de quo hodierna concione dicere institui, si Deus omnipotens opem non subtrahat, & Omnipotentis mater

mater auxiliū, quod eius intercessione impetrare solemus, non denegat. Quocirca eam supplices salutatione consueta salutemus, dicentes.

AVE MARIA.

I. Magni ille Patriarcha & credentium omnium Pater, Abraham, à Deo vocatus, ut in summitate montis mirabile illud filii sui sacrificium perageret, ad montis radicem asinam & seruos reliquit: solusque cum filio Isaac, dextra gladium, sinistra ignem gestas, montem conscendit. Docemur hac figura, Auditores, si hodierna die ad supremum Ecclesie fastigium, quam Daniel montem nuncupat, conscendere velimus, ut in eo augustum illud sacrificium & sacrosanctum Eucharistiae sacramentum conspiciamus & adoremus: sensuum nostrorum asinam, & seruos naturalium rationum, arguta scilicet sophismata, argumeta & humanae scientiae syllogismos, in pede montis manere oportere: & fide plenos, hinc humilitate, illinc caritate armatos, solos nos montem debere conscendere. fides namque hic potissimum necessaria est.

Cynicus ille Diogenes medio die lucerna accensa in forum prodiens, hominem quaeritabat: bene quidem. sed hic, o Diogenes, Iesus Christus, homo plenus die, id est, pleno sensuum lumine, & lucerna fidei accensa, quaerendus est. Et quemadmodum stella duce Magi ex Oriente Bethleem Christum adoratum deduci sunt, quem in foeno & palea reclinatum reppererunt: Et sic illa antecedebat eos. Ita nos stella fidei, ab Oriente & vitae nostrae exordio, ad Ecclesiam deduci sumus, ut in ea Christum Dominum in Sacramento altaris latitantem, in foeno & palea, id est, speciebus sacramentalibus positum, adoremus. Fides igitur hic requiritur: hic omnis ratio deficit, & sensus intelligentiaeque brute sunt: sed hic etiam est, ubi sensus & ratio cum fide pugnant, & fides rationi & sensibus exterioribus aduersatur.

Dan. 13. Venit mihi hic in mentem insignis cuiusdam allegoriae. Castitatis illud exemplar Susanna, qua castior & honestior inter Baby-

Toru. 1. Bessai Quadrag.

lonias nulla fuit, à duobus senibus veteratoribus inique fuit accusata, quod eius pulchritudine frui non possent. Casta illa Susanna, Auditores, ipsa est fides, qua nulla pulchrior inter omnes virtutes reperitur, & omnium scientiarum certissima & validissima: quae falsitatis & idololatriae circa tremendum hoc sacramentum, à duobus veteratoribus, sensibus inquam & ratione humana, accusatur, quod eminentem mysterii huius splendorem maiestatemque nullo modo queant reprehendere. Erras, o fides, inquit sceleris illa & falsaria ratio, cum credis & credendum asseris, in Eucharistiae Sacramento verum Christi corpus contineri: falsum id enim est: nam fieri non potest ut corpus aliquod locum nullum occupet, & pluribus tamen in locis simul existat, & extensionem non habeat, & non videatur: quomodo enim accidentia sine subiecto valere subsistere? Falleris, o fides, ait sensus, alius ille impostor, cum mundo persuades, sub tantilla panis portione, tam ingens contineri corpus. Hoc enim manifestae falsitatis est, ac germanae nugae: nihil enim video, nihil tango praeter panem & vinum, sed audite veterani, quod non capis, o ratio, quod non vides o sensus, animosa firmet fides praeter rerum ordinem. Huiusce rei egregium in Numeris locum legimus. Cum enim exploratores e terra promissionis, regione bene explorata ad suos rediissent, & iter suum enarrassent, Hebraeis magnum terrorem incusserunt, dicentes: Nequaquam ad hunc populum valeamus ascendere, quia fortior nobis est: terra quam lustravimus, aevorat habitatores suos. Ibi vidimus monstra quadam filiorum Enach de genere giganteo, quibus comparati quasi locusta videbamur. Sed Caleb animum e contra pauidis addebat dicens: Adscendamus & possideamus terram, quoniam poterimus obtinere eam.

At quinam estis vos exploratores? Unde venitis? certe sensus nostros corporales denotatis: qui terram Augustissimi huius Sacramenti, ad veritatem Eucharistiae indagandam, ingressi, penitus cōsternati reuertuntur, & omnes alias scientias & rationales rationes perterrefaciunt, dicentes: in regione illa, in Sacramento illo tremendo, omnia

SSI mon-

monstris scatere, paradoxis affluere, gigantes & alias res incredibiles in eodem conspici; adeo vt facilis ad eam aditus non pateat. Sed tu o Caleb, fidem denotas, quæ nobis vires suggerit, & audaciam progrediendi ulterius, & terram ingrediendi subministrat, dicens: *Ascendamus & possideamus terram*: quasi diceret, sumite animos o sensus, & tu potissimum ratio, parcite metu: securos equidem vos eodem deducam, & immunes ista: degustare vos re ipsa faciam, simulq; coram inveni fertilitatem terræ, realitatem in quâ & veritatem sanctæ illius terræ Eucharistiæ. Eamus igitur, properemus, me duces sequamini.

Hic dicendum est, Auditores, *Credo in Deum patrem Omnipotentem*: Hic cum Apostolo exclamandum, *O altitudo sapientia & scientia Dei*, hic Angelo credendum est dicenti: *Non erit impossibile apud Deum omne verbum*. Hic denique sequenda est ad vnguem fides, nisi semper in interitum ruere velitis. Sine illa enim Capharnaitæ misere perierunt, sine illa Berengariani naufragio interierunt; sine illa tot Lutherani blasphemias euomerunt; sine illa denique Calvinistæ umbras quasdam & figuras commenti sunt & inanes chimæras; & veritatem corporis Christi in hoc Sacramento negare cupientes, grauem & periculosam Ecclesiæ litem intenterunt, quam vt perspicere, & cognita habere possitis, primo loco Catholicorum quæ pro ea faciunt testimonia, & deinde hæreticorum obiectiones producā: quam causam si horæ huius spacio bene defenderimus, fauorabilem sine dubio, magno Eucharistiæ nostro cōmodo, sententiā consecuti sumus.

Quod ad primum igitur attinet, antequam testimonia nostra producā admonitos vos velim, hanc esse nostram de Venerabili hoc Sacramento fidem: esse scilicet in eo sacrosanctum Iesu Christi corpus, id ipsum quod ventris virginali olim egressum est, id ipsum quod crucifixum fuit, id ipsum quod modo in cœlis considerat. Deinde per sacrosancta & arcana verba, Sacerdotis illic Dei locum tenentis ore prolata, pacem vnico momento in corpus Christi, & vinum in pretiosum eius sanguinem commutari,

conuerti, & transsubstantiari: & sub vtraque hac specie verum aliquod corpus, corpus inquam solidum, viuendum, animatum diuinitati semper inhaerens semper contineri, corpus pluribus contentum locis, nullum tamen locum occupans; quantitate perfectum, sine vlla tamen extensione; qualitativis debitis exornatum, quod tamen videri nequeat; gloria donatum, sub sensum tamen non cadens; corpus deniq; penitus spirituale, & penitus diuinum, quod loco substantia hic subsistit.

Viguit hæc veritas fidei, & stetit iam immobilis in vniuerso mundo, mille sexcentis propemodum annis, nemine ne vel hiscere quidem cōtra auso. Octogentis saltem primis annis nemo veritatem Sacramenti huius ausus fuit impetere, aut vllus eam hæreticus oppugnare. Sed sequentibus deinde temporibus, infernalis illa bellua, pacem nostram peruersa; & quodammodo inuidens, pestilentem orco furiam emisit, quæ eam in dubium vocauit, tamque grauem Ecclesiæ contumeliam mouit, nulla vt vniquam, post Ariatorum hæresim, grauior aut diuturnior, magisque per omnia grassata extiterit.

Primus veritatis huius oppugnator aduersus Ecclesiam, fuit Ioannes quidam Scottus, non doctor ille Subtilis, nuncupatus, celebris huius Sorbonæ sarculus & propago, Franciscanorum columen, orbis denique honor & gloria; sed alius quidem, eiusdem nominis, & superior longe ætate; qui anno scilicet octingentesimo, Caroli Magni temporibus, Ecclesiæ pacem hac vita voluit interrumpere; sed illa paucis post mensibus, præclaro obtento decreto in Concilio Vercellensi, quo totius Europæ Patrum flos & nucleus conuenerat, nefarium hunc errorem euertit, & tetrum hunc turbinem dissipauit. Vix ille damnatus cœptis destiterat, quin ecce Bertrandus quidam centum post annis, libellum supplicem offert, anno scilicet Christi nongentesimo, & priorem illam litem acerrime promouet & prosequitur.

Post centum quinquaginta iterum annos, Archidiaconus quidam Andegauensis, Berengarius nomine, litem resumit, enixe prosequitur.

Hæretici qui perierunt Sacramentū Eucharistiæ oppugnantes.

Quæ sit fides nostra circa veritatem Eucharistiæ.

Veritas Eucharistica Leo anno 1170. vlla coerrarietate credita fuit.

1. Hæresis anno 1170.

2. a. 900.

3. a. 1070.

sequitur, vtget, instat, ad tribunal prouocat, omnem mouet lapidem, & grauissima crimina producit, dicens: nihil aliud hoc Sacramento contineri quam meras figuras & umbras; asserere conatus non esse ex æquo, Ecclesiam veritatem Eucharisticam possidere, sed eadem illam exuendam, connititur pro viribus, in omnem se partem vertit, atq; omni ratione satagit, sed frustra. eius namq; errores condemnati sunt, & Ecclesie Catholicae causa in Concilio Romano stabilita & superior iudicata.

4. an. 1370.

Ioannes Wiclef. Eucharistiae veritatem oppugnat. Trecentis post annis obscurior quaedam nebula, sed pestilens alioquin ex Anglia palustribus, Ioannes Wiclef nomine, anno Domini MCCCLXX. surrexit; Archiua quaedam infernalina ex seclerato hæreseos consultorio & acta fuligine obsita tartarea producens, nouam cum dæmonib. consultationem inuit, remq; illam, quam Ecclesia tam quiete possidebat, suam esse asserens, Ecclesie dicam scribit; ac litem iam dudum sopitam redintegrat, & immensum Bohemiarum regnum in partes suas trahit, quod ille inuadit, inficit, perdit, & penitus in quæstionis huius persecutione profligat & pessundat.

5. an. 1517.

Numquid voluit. Lutherus veritatem Eucharistiae impetere. Hic vero intentator cum in litis huius promotione exspirasset, longo post tempore, nostraque propemodum ætate, nefarij quidam Germani prodierunt, qui propriis sumptibus litem hanc prosequi conati sunt, nimirum Andreas Carollstadius Archidiaconus Wittenbergensis, Zuinglius, Ioannes Oecolampadius nefarius Apostata; & post secleratos illos impostores infernale concilium Ioannem Caluinum, anno M. D. XXVI. selegit, qui quæstionem diligentius ceteris perurgeret, acta conscriberet, omnesque veritates veterum temporum memorias, quæ ad felicem litem successum facere viderentur, vndique collectas conuinnaret. Sæpe quidem Lutherum multi inducere verbis sunt conati, huius rei curam susciperet, remque tanti momenti promouere pro virili satageret; at ille penitus reculauit. Verum quidem est, eum aliqua loca & testimonia, quæ ad causæ hæreticæ æquitatem facere videbantur, suggestisse, nunquam tamen auctoritatem suam, voluisse interponere, aut quæstioni huic

subscribere, aut veritatem Eucharisticam vlla ratione oppugnare: quin etiam consultoribus suis persuasisse, vt captis desisterent; nullo enim eos fundamento nixos esse, & si ulterius rem prosequerentur, sententiamq; mordicus defenderent periculū esse, ne causa eaderent, & veluti rei condemnarentur.

Nihilominus tamen, non impediētib. monitis, sententia, & consilio maximi apud illos nominis Lutheri, scelerati illi vitiligatores & nefarij pseudoprophetae, veterem illam litem semisopitam denuo reuocarunt, atque omnes priores sententias, & superiorum conciliorum decreta velut irrita reiecerunt, quin & appellare ulterius decreuerunt. Itaque nomina sua, aduersus Ecclesiam conspirantes, in huius litis promotionem dederunt, & criminaliter cum ea agentes, superstitionis eam, fornicationis, & idololatriæ accusarunt; iudicibusque persuadere conati sunt, & scriptis confirmare, ipsam esse mulierem illam Apocalypseos, fornicatricem illam magnam; Papam, Antichristum; Religionem, vera pudicitie prostibula; Episcopos, lenones, & amorum conciliatores; omnia denique non esse aliud, quam meram Babyloniam, & veram captiuitatem Ægyptiam. O casta & innocens Susanna! aculata quidem es; sed confide, non cōdemnaberis. Tu quoque, o Arca Noë, fluctuas quidem super undas hæreseos, sed nunquam naufragium patieris! o inuicta & indomabilis Salamandra, in medijs quidem sita es ignibus, & inter persecutionum flammam, sed nullum inde detrimentum senties.

Insignis cōceptus.

Dan. 13.

Ecclesia igitur, vt innocentiam declararet, & veritatem Sacramenti huius contra clesia pro aduersarios altrueret, plurimas semper bonæ veritate notæ & inuincibilis auctoritatis tabulas produxit. Et in primis ritulum & contractum Eucharistie institutionis huius Sacramenti, qui non nisi stia pro quatuor verbis constat, *Hoc est corpus meum;* ducat. & quinque in lingua Græca, *τὸ εἶναι τὸ σῶμα μου;* quem Christus ore suo pronuntiauit, & quem quatuor Notarij & regij Secretarij, tres Euangelistæ, & vnus Apostolus, S. Matthæus capite 26. S. Marcus 14. S. Lucas 22. & Paulus 1. ad Corinth. 11. capite scriptis tradiderunt. Et quod notatu dignissimū est

Sff 2

quod-

quodque in Ecclesia in sui defensionem adhibere nititur, licet quatuor hi Secretarij diuersis temporibus & locis scripserint, eadem tamen penitus, iisdem sententiis, & iisdem etiam verbis, conscripserunt: nec vllus eorum fuit, qui in institutione hae, & contractu verbum, *significat*, adhibuerit.

Producit adhuc e veteribus suis scriniis magnam copiam veterum figurarum, e veteri Testamento adductarum: panem scilicet propositionis, Mannæ, Agni Paschalis, aliasque innumeras: e quibus inferit, quandoquidem figura illa in Lege Mosaica præcesserunt, necesse est vt in lege Euangelica ipsa veritas in Eucharistia sublit. Synagoga enim nõ nisi primis coloribus delineatam tabulam, & verorum colorum vmbra continet, qui deinde ad viuum in Ecclesia depingi debeat.

Promissu quoque Christi Domini. Depromit præterea, velut auctoritatem causæ conciliaturum, promissum Iesu Christi quod authenticum est, quodque ipsemet Christus denuo recensuit, quodq; S. Ioannes Euangelista sexto nempe capite, recollegit, dicens: *Panis quem ego dabo caro mea est.* Et paulo inferius ab eodem Secretario notatum est, *Caro mea vere est cibus, & sanguis meus vere est potus.* Vbi Ecclesia omnes & singulos obtestatur, vt hæc verba, *vere est*, attente considerent: nam magnum ea causæ suæ putat momentum allatura, nec ea esse tropologicè, amphibologicè, metaphoricè, vel diabolicè, figurate, vel signate intelligenda, vt aduersarij contendunt, sed *vere*, realiter, substantialiter absque vlla figura vel significatione.

III. Profert literas possessionis. Profert quin etiam instrumentum quoddam & libellum, quo possessio illi huius causæ iam à mille sexcentis annis, & vltus fructus confirmata sunt; & ostendit secundum Titulum, *De pacificis possessoribus*, se non triennio, sed à mille & quingentis iam annis eiusce rei vsum fructum habuisse, adeo, vt aduersarij infirmo fundamento nitantur, cum eam de possessione acquisita volunt derubare, cum literas Regias habeat, quibus in possessione stabilitur.

Itẽ totius orbis in credendo consensu. Vitur etiam in defensionem suam publico totius orbis consensu, & communi omnium populorum & nationum, quæ semper vbiq; verum Christi corpus in Eucharistia

contineri firmiter crediderunt, fide omnium sum, cregterium signata sigillo: Abyssinorum, Æthiopicorum, Syrorum, Maronitarum in Oriente; Francorum, Anglorum, Scotorum, Hybernorum, non obstanti licet hæresi, in Occidente: Belgarum, Germanorum, Polonorum, aliarumque gentium, in Septentrione; Itolorum, Romanorum, Græcorum, Hispanorum, Siculorum, Calabrorum, Lusitanorum, in Meridic. Signata ad hæc à Iaponiis, Chinesibus, Malaccensibus, Peruanis, Brasiliensibus, Ormusiis, Cochinesibus, Chananois, & plurimis aliis in terra Anripodum commorantibus.

Ostendit quoque magnam decretorum multitudinem, contra aduersarios aliquando latorum, in quibus vtriusque partis sententiæ audite sunt: omnia scilicet Christianitatis tribunalia & Parlamenta in tor generalibus Conciliis, & maxime in Tridentino congregata: Quid? an non vobis, o hæretici, o litigatores, satis instructi, & bono niti fundamento circa veritatem & Transubstantiationem quæ hoc in Sacramento fit, videmur? vos vero inique agere & peruersè nostram cum pacem, sine vlla ratione, fundamento, ac ex mera malitia inturbare conuicimini. Quare desistite, frustra namque contenditis, & ad expensas luenendas condemnabimini.

At nondum hic Ecclesia quiescit, sed aliud longe validius munimentum profert, Testimonium scilicet & literas generales totius Christi Ecclesiæ, omnium sanctorum Patrum, Doctorum, virorumque grauium, qui hætenus in Ecclesia iam inde ab Apostolorum temporibus vigerunt, signatas manuum Testimonium profecto, quo nullum vquam maioris auctoritatis extitit, cuius testes iam à mille sexcentis annis signarunt, & qui omnes miro inter se ordine consentiunt. Primo namque sæculo signarunt duo præclari testes: Ignatius Epist. ad Smyrnenes, & S. Dionysius libro 1. de cœlesti hierarchia. Secundo, video signa & depositionem trium magnorum luminum, Cypriani, Tertulliani, & Origenis. Tertio subscribere tres quoque præstantes doctrina & pietate viri, Iustinus Martyr, Pius Papa I. & S. Irenæus Lugdu-

Eugubensis. Quarto apparent sigilla duodecim inuictæ fidei, & summæ auctoritatis virorum, Concilij scilicet Nicæni, Athanasij, Cyrilli, Ierosolymitani, S. Hilarij: habetis quatuor, S. Ambrosij, Basilij, Augustini, Optati Mileuitani: habetis octo, S. Gregorij Nysseni, S. Gregorij Nazianzeni, Eparæmi, & Epiphani; an non 12. testes sunt omni exceptione maiores, qui veritatem eandem in vener. hoc Sacramento, quam nos credimus, scriptis mandarunt? Sæculo quinto si loquentes testes audire velitis, audietis Hieron. Chrysostomum, Cyrillos, Alexandrinos, Synodum Ephesinam, Theodoretum, Gelasium. Multis deinde post annis, Gregorium Magnum, Theophylactum & Ioannem Damascen. Sæculo 12. D. Thomam, S. Bonauenturam, Anselmum, & Scotum, aliosque Doctores & numero infinitos, & auctoritate præstantes. O præclara attestatio! ô depositio irrefragabilis! Omnes hi & ore professi sunt docueruntque, & manscripte, eam ipsam veritatem, quam nos de SS. hoc Sacramento Altaris credimus & profitemur.

Sed dicit mihi, obsecro, fatue & dementate hæretice, qui te à Pseudopropheta illis & ministris Sathanae transfertum abripi finis: mavisne perfidis duobus veteratoribus, duobus imminuti cerebri viris, nefandis & sceleratis, Luthero & Caluino, qui iam tartareis cremantur incendiis, quam tot centenis, imo millenis, auctoritate præstantibus sanctitate & vita eximiiis viris, quosque modo in æterna beatitudine gloriosos regnare certissime scimus, credere? Quid? adeone eorum mentis es, ad eone brutus & stupidus? itane tuum defecit ingenium, aut euauit ratio, vt tam iniquam electionem facias? Quid? an non risu dignus foret, qui cum controversiam & litem magni ponderis haberet, & in qua de vita, rebus, fortunisque suis agitur, priusquam eam iudicio ad iudicum subsellia prosequatur, mature de causa sua deliberaturus, duos vel tres parui nominis famæque obscurioris caudicos & leguleios accederet, qui statim nullo nixi fundamento consulerent, causam vt iudicio committeret, & actionem aduersario intentaret;

adiret deinde centum alios iurisconsultos, fama & doctrina celebres, quiq; sapius subsellia triuissent, ac rerum essent scientissimi: qui omnes vnanimiter contestarentur, nullo eum niti fundamento, & causam iniquam esse; consulerentque, si se, suaque salua vellet, ni sumptus luere & pœnam subire cuperet, cum aduersario vt pacisceretur. ipse nihilominus duorum vel trium illorum rabularum, qui semper sine lite & sine re viuunt, iudicium potius, quam tot versatissimorum & præstantium virorum sequeretur: an non inquam ille fatuus, delirus, & emoti cerebelli videretur?

Eheu misella anima, hæreseos fascino dementata, maior lōge tua est infania. Si enim prius, quam veritatem Sacramenti huius oppugnes & litem hanc suscipias, in qua de vita, salute, & omnibus fortunis tuis disceptatur, tecum maturius deliberans, Lutherum & Caluinum & alios tres quatuorve ministros consulas: dicent sine dubio bene te fundatum esse, & persuadebunt; Papæ vt Romano bellum indicas: verum si omnem antiquitatem in consilium adhibeas: centum, imo mille reperies Doctores, & Patres qui tibi contrarium persuadebunt, & nullo causam fundamento nixam esse dicent: & si litem illam suscepero, proculdubio tibi ipsi exitium, perniciem, & mortem denique te allaturum. Quando igitur nefarium hoc & improbum trium aut quatuor hæreticorum consilium, tot virorum sanctitate & doctrina illustrium opinioni anteponis, an non cecutire & Andabara cæcior videris.

Sed relictis hisce considerationibus, audiamus quid è contra hæretici in litis huius quam Ecclesiæ intetarunt, defensione opponant & obiciant: Producent imprimis duo ingentia blasphemarum & horribilium in augustum hoc Sacramentum execrationum plaustra: dicentes hoc nihil esse aliud quam magiam, incantationem, idololatriam, meram denique superstitionem: deinde profertur sex fasciculos repletos & confertos erroribus, mendaciis, falsitatibus & absurditatibus. Adhuc litteras quasdam falsarias & eumentas de institutione Sacramenti huius, figuris notatas, & scelerato quodam & falso

IV.
Quid hæretici è
contra p-
ducant.

Simile.

glossamate significat signatas. Præterea in indiculo & inventario suo consultationem quandam inter tres viros illos animarum pendendam, Wiclef scilicet Anglum, Zuinglium Germanum, Calvinum Gallum, in iram annectunt. Addunt quin etiã loca quædam Sacræ Scripturæ, quæ hinc inde collegerunt, falso licet allegata & perperam intellecta, aduersus quæ breuiter & quâ promptissime respondebimus.

Matth. 26. Primo namque hoc, in causæ defensionem, vsurpat: *Pauperes semper vobiscum habebis: me autem non semper habebitis.* Vnde inferunt, Christum iam in cælos subuectum, & ad dextram Patris confidentem, non amplius nobiscum esse: nec proinde in sacrosancto Eucharistiæ Sacramento contineri. Sed his opponimus, Christum hic de visibili corporis sui vsu fructu locutum esse: ac si dicere voluisset, se post ascensionem in cælum non amplius nobiscum visibiliter conuersaturum, licet adesset inuisibiliter. Quis ait hoc? implet Dominus: *Ego vobiscum sum usque ad consummationem sæculi.* Innituntur deinde loco illo Marci Euangelistæ: *Assumptus est in cælum, & sedet à dexteris Dei,* atque ita argumentantur, Deus in cælum ascendit, quomodo igitur & quamobrem toties descenderet, vt Sacramento sese includeret. Patronus noster ad hæc respondet dicens, non esse necessarium eum iam cælo descendere, vt in terrâ se sistat: quemadmodum nõ descendit, cum Paulo in viâ apparuit, & Petro è carcere fugienti, vt tradit Hegesippus. Sed sistit se, vbicumque & quomodo cumque voluerit.

Matth. 28. hoc implet Dominus: *Ego vobiscum sum usque ad consummationem sæculi.* Innituntur deinde loco illo Marci Euangelistæ: *Assumptus est in cælum, & sedet à dexteris Dei,* atque ita argumentantur, Deus in cælum ascendit, quomodo igitur & quamobrem toties descenderet, vt Sacramento sese includeret.

Marc. vii. *Assumptus est in cælum, & sedet à dexteris Dei,* atque ita argumentantur, Deus in cælum ascendit, quomodo igitur & quamobrem toties descenderet, vt Sacramento sese includeret. Patronus noster ad hæc respondet dicens, non esse necessarium eum iam cælo descendere, vt in terrâ se sistat: quemadmodum nõ descendit, cum Paulo in viâ apparuit, & Petro è carcere fugienti, vt tradit Hegesippus. Sed sistit se, vbicumque & quomodo cumque voluerit.

Actor 9. Patronus noster ad hæc respondet dicens, non esse necessarium eum iam cælo descendere, vt in terrâ se sistat: quemadmodum nõ descendit, cum Paulo in viâ apparuit, & Petro è carcere fugienti, vt tradit Hegesippus. Sed sistit se, vbicumque & quomodo cumque voluerit.

Argumentum Calvinus ipse libro quarto destruendum suarum Institutionum, alium locum ex Euangelio profert: *Palpate & videte, quoniam spiritus carnis & ossa non habet, sicut me videtis habere.* Vnde hoc argumentum educit, Corpus visu & tactu cognoscitur, vt hic Dominus ait: *Palpate & videte,* at in Sacramento non nisi panis & vinum videntur & palpantur: ergo corpus Christi hic minime reperitur. Estimatur hoc quidem argumentum inuincibile: sed Ecclesia nullo hoc negotio retundit ac refutat: ostendens è verbis S. Scripturæ. corpus aliquod adesse posse licet non

videatur aut tangatur. In Euangelio enim Luca scriptum est, Christum, dum corpus adhuc mortale, opacum, spiritum, & graue, vt nostra sunt, haberet, per medios Pharisæorum greges iuisse, licet à nemine eorum videretur: *per modum illorum ibat.* & apud eum legimus: *Euanuit ex oculis eorum;* cum tamen in eorum esset medio, & ante oculos eorum constitutus. Præterea ad defensionem nostram asserre possumus aëra & ignem elementarem vera corpora esse, licet à nobis nõ videantur. Deinde sciendum est, sacrum Christi corpus hic adesse per modum substantiæ, & ratione quadam spiritali, indiuisibile, inuisibiliter, & non sine ingenti miraculo.

Produciunt deinde rationes quasdam Genæ paludibus emanantes. Fieri non posse aiunt, corpus in pluribus locis esse: ita namque plura essent corpora & non vnum. O infensati, si sciretis quid sit *Credo in Deum Patrem omnipotentem;* nunquam hoc impossibile esse diceretis. Quid? anne, non dico credere, sed vel cogitare audeatis, eum qui omnia ex nihilo condidit, & in nihilum rursus omnia redigere potis est, non posse efficere, vt corpus aliquod idem numero diuersis in locis subsistat. Hoc enim si credere nolitis, nescio quomodo mysterium SS. Trinitatis credetis? Multo namque humano ingenio difficilius est credere, sibi que persuadere eandem naturam in tribus diuersis reperiri personis, vt in SS. Trinitate esse credimus, quam corpus aliquod diuersis locis contineri. Quid? an non etiam naturaliter idem accidens eodem tempore pluribus in locis esse potest? mea enim vox, quæ non nisi vna est, an non eadem hoc momento quo loquor, in omnium vestrum auribus peregrinatur & insonat? Et sane dicite nobis, o Philosophi; an non magis accidens aliquod; quale est vox, ex subiecto pendet, quam corpus à loco? cum tamen id quod difficilius est, fieri quotidie videamus, & quidem naturaliter. Præterea nõ est, mihi crede, difficilius corpus pluribus in locis esse, quam plura corpora vno in loco. At factum hoc est in Resurrectione, Ascensione, & Natiuitate Iesu Christi, & dum ianuæ clausis intraret, vbi Apostoli congregati erant, vbi semper duo corpora vno in loco per

per penetrationem dimensionum existerunt: ergo & alterum fieri nullo negotio potest.

Corpus manens corpus esse potest sine occupatione loci. *Luc. 24. 4. Reg. 6. Mar. 14. Dan. 41.* **Quin & hoc ad vitiligandum afferunt.** Fieri non potest, vt corpus quod est & permanet corpus: sine extensione, sine quantitate, sine loco sit: hoc præsertim nixi axiomate, *Omne corpus est circumscriptum in loco*: ita vt Deus quidem ubiq; sit: & Angeli in loco diffinitè, corpora vero circumscriptiue, *O stulti corde & tardi ad credendum!* An non meministis Elisæi iussu ferrum aquis supernatasse, Christum mari inambulasse, ignem in Babylonica fortasse virtute cõbustiuam caruisse & tamè an non vestra sententia grauitas ferro, pòdus corpori, igni calorita inhaerent, itaq; necessaria sunt, quã locus corpori? An nõ magis naturæ repugnat, ignem calore, & ferrum grauitate carere, quam corpus sine loco subsistere.

Probatur transubstantiatio. Nolite igitur amplius dicere transubstantiationem esse quid impossibile; sed aperte potius, à veritate ipsa victi, fatemini eum, qui mundũ è nihilo, Adamum è terra, Euam è costa viri condidit; qui aquas in sanguinẽ, virgam in serpentem, rupem in fontem, & fœminas in petram (vti vxorem Loti) conuertit: panis quoque & vini substantiam in corpus & sanguinẽ suum, posse conuertere, mutare & transubstantiare. Nos vero ò Catholici, aduersus turbatores, rixatores, quietis ofores & vitiligatores, nouatores in quã hos, ita concludamus, vt nimirum sumptus & omnia dispendia luant, omnia præstent incommoda & detrimenta, & poenã adhuc arbitrariam subeant. Credamus semper firmiter, constanter, inuiolate, in sacrosancto hoc Sacramento verum Christi corpus contineri: eum præsertim ipsemet Dominus dixerit: *hoc est corpus meum*. non figura, chimæra, vmbra, imaginarium quid, nihilum, aur phantasma inane: sed hoc ipsum corpus, quod pro vobis Tradetur. id ipsum quod cruci affixũ, in cruce mortuũ fuit, id ipsum quod in passione mortem subiit. Credamus in quã hoc firmiter, cum nimirum omnes id Eucharistia scripserint, cum totus id orbis vnanimi consensu iam à mille sexcentis annis crediderit: credamus igitur, adoremus & ho-

noremus sanctũ hoc & augustissimum Eucharistia Sacramentum, cum præsertim certissimus, causa ob-rei aequitatem nos cadere non posse.

O salutaris hostia, ò cœlestis victima, ò holocaustum vere diuinum, ò sacramentum penitus admirabile! credimus, honoramus, & adoramus te: tu namque es, quod gratias superabundanter suppeditas, peccata eluis, animamque ad vitam redire facis: tu scilicet portas coeli referas, & infernales abyssos obferas, nosque ad cœlestem beatitudinẽ perducis. Tu es panis ille Angelorum, cibus ille cœlestis, & vitæ fructus, sacrum illud mâna, quo animæ nostræ in deserto mundi pascuntur & nutriuntur. Tu es, ò regia & augusta Eucharistia, agnus ille Paschalis: te enim digne humiliter, sancteque sumentes, à captiuitate Pharaonis, id est Satanæ, liberamur, & mundi huius Aegypto egredimur: tuque nos per Rubrum mare passionis Christi, quẽ reuera in te continet, deducens, ad terram promissionis, id est ad gloriam & beatitudinem æternam perducis: cuius nos compotes reddant Pater, & Filius, & Spiritus sanctus. Amen.

FERIA IV. HEBDOMADÆ MAIORIS.

De dignitate & excellentia SS. Eucharistia Sacramenti.

Partitio.

- I. De institutoria Eucharistia in nos amore, & nostro in eum debito.
- II. De multiplici Eucharistia dignitate.
- III. Ad S. Synaxim præparatione sollicita opus esse.
- IV. Communicaturo studendum pietati.

Qui manducat hunc panem, viuet in æternum. Ioan. 6.

FIGURA.

Sapientia ædificauit olim sibi domũ, quã *Prou. 9.* Septem columnis imposuit, & collocauit in ea mensam, in quam pretiosissimum

VIRUM